

RAZRED: PRVI
SEDMIČNI BROJ ČASOVA: 1
GODIŠNJI BROJ ČASOVA: 36

OPŠTI I POSEBNI CILJEVI PROGRAMA

- Uvođenje učenika u tematska područja islama s ciljem njihovog daljeg razvijanja u vjeri, moralnosti, međusobnoj saradnji i otvorenosti za suočavanje sa izazovima stvarnosti.
- Razvijati sposobnosti sagledavanja života iz ugla religiozne, religijske i vjerske stvarnosti
- Jačati vlastitu vjeru i sposobnost njenog izražavanja na ličnoj i zajedničkoj razini
- Osposobiti učenika za razumijevanje smisla vjere u svakodnevicu, uz razvijanje svijesti o kontinuitetu božijih poruka i očuvanju izvornog učenja
- Upoznati pojam objave kao jedinstvene komunikacije Boga sa stvorenjima
- Prihvatiti islam kao Pravi put u vlastitom razumijevanju svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmjeravanja i oblikovanja života
- Upoznati sa suštinom i smislom imanskih šarta kao osnovnih temelja islamskog vjerovanja
- Razvijati temeljne spoznaje o božijem stvaranju svijeta i čovjeka, te ulozi čovjeka kao halife – njegovog namjesnika na zemlji
- Upoznati sa suštinom i smislom islamskih šarta kao osnovnih temelja islamskog djelovanja
- Razviti ekološku svijest na temeljima učenja islama o prirodi kao Božijem djelu i odgovoran odnos prema njoj
- Razviti osnove morala i etičnosti kod učenika po uzoru na Muhammeda, a.s.
- Usvojiti principe islama u odijevanju i ishrani
- Upoznati učenika sa demokratskim načelima uspostave hilafeta i periodom pravednih halifa
- Razviti ličnost učenika kao duhovno, duševno i djelatno biće
- Upoznati vjerski govor i razviti sposobnost kritičkog prosuđivanja različitih oblika religioznog i vjerskog mišljenja i ponašanja
- Razvijati toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima
- Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
- Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode

1

SADRŽAJI PROGRAMA

Nastavna tema	Okvirni broj časova
1. Od „poučavanja imenima“ do naredbe „uči“	4
2. Očuvanje izvornog učenja	4
3. Temelji imana	4
4. Allah je Stvoritelj	3
5. Temelji islama	5
6. Islam i ekologija	3
7. Put do čovjeka	4
8. Vjera u svakodnevicu	4
9. Demokratski počecima povijesti islama	3
10. Islam i kultura dijaloga	2

Ishodi učenja	Sadržaji programa/Pojmovi	Korelacija sa drugim nastavnim predmetima
Tema: 1. Od „poučavanja imenima“ do naredbe „uči“ (okvirni broj časova 4)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Opisuje razvoj vjere zajedno sa razvojem čovjeka na Zemlji i zajedničku misiju svih Božijih poslanika, od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s. Analizira smisao predanosti Uzvišenom Allahu, i prihvata islam kao nužnu potrebu duše Definira i objašnjava pojmove 	<ul style="list-style-type: none"> islam teslim monoteizam politeizam ateizam Pravi put i stranputice darovi Božiji 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 2. Očuvanje izvornog učenja (okvirni broj časova 4)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Navodi izvore islama i opisuje načine dostavljanja Objave Analizira ulogu Kur'ana i sunneta u argumentovanju učenja islama i djeluje u skladu s njima 	<ul style="list-style-type: none"> objava-vahj Kur'an tefsir mufesir sunnet hadis (sahih, hasen, daif, mevdu') mu'džiza 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 3. Temelji vjerovanja (okvirni broj časova 4)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Opisuje smisao vjerovanja i prepoznaje vjeru kao životnu energiju koja čovjeku daje snagu u susretu sa izazovima života Povezuje temelje vjerovanja sa životom i određuje svoje prioritete prema njima 	<ul style="list-style-type: none"> slobodna volja vječnost vjerovanje melek Božije objave poslanik Sudnji dan kadaa i kadra (Sudbina) 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Fizika Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 4. Allah je Stvoritelj (okvirni broj časova 3)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Objašnjava nastanak svijeta i čovjeka iz ugla vjere i nauke, upoređuje učenje vjere i nauke o stvaranju, porijeklu svijeta i čovjeka, te određuje vlastito porijeklo 	<ul style="list-style-type: none"> vjera nauka stvaranje kreacionizam porijeklo čovjeka postojanje 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Fizika Geografija Biologija Hemija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 5. Temelji islama (okvirni broj časova 5)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Podržava ulogu islamskih dužnosti u svom životu Iskazuje vjeru u emocionalnom, intelektualnom, porodičnom i društvenom životu Povezuje vjeru i život određuje vlastiti put i procjenjuje svoj odnos prema islamskim dužnostima 	<ul style="list-style-type: none"> kelime-i-šehadet namaz post zekat hadž 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Biologija Geografija Hemija Likovna kultura Muzička kultura

Tema: 6. Islam i ekologija (okvirni broj časova 3)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opisuje ekološki princip sklada, mjere i održavanja ravnoteže prema učenju islama • Identificira i razmatra ekološke probleme, tumači stavove islama prema prirodnim bogatstvima i ulogu čovjeka u prirodi • Kreira i predlaže mjere za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava, • Praktikuje ekološku kulturu muslimana • Reaguje na narušavanje harmonije 	<ul style="list-style-type: none"> • ekologija • prirodna bogatstva • ekološka kultura muslimana • harmonija • duhovna ekologija • ekološki problemi • prirodna bogatstva kao Božiji dar 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Biologija • Geografija • Hemija • Likovna kultura • Muzička kultura
Tema: 7. Put do čovjeka (okvirni broj časova 4)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava stavove islama o moralu, dobru i zlu, • Analizira njihovu ulogu u svom životu • Prepoznaje ovovremene izazove za mlade osobe, • Analizira načine odgovora na izazove 	<ul style="list-style-type: none"> • moral • etika • izazovi • dobro • zlo • pokajanje • blud 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Biologija • Geografija • Hemija • Likovna kultura • Muzička kultura • Etika
Tema: 8. Vjera u svakodnevici (okvirni broj časova 4)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizira vjersku dimenziju kulture odijevanja u kontekstu trendovskih tokova i estetike • Opisuje ulogu hrane u različitim kulturama • Prepoznaje da islamska kultura promovira zdravu hranu 	<ul style="list-style-type: none"> • kultura odijevanja • porodica • odgovornost • čednost • porok • estetika • zdrava hrana • halal certifikat 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Biologija • Geografija • Hemija • Likovna kultura • Muzička kultura
Tema: 9. Demokratski počeci povijesti islama (okvirni broj časova 3)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava demokratski način formiranja državnog uređenja prvih generacija muslimana, • istražuje njeno mjesto i ulogu u historiji čovječanstva, • te ukazuje na osobine pravednih vladara s ciljem pružanja pomoći mladima u izboru svog vođe 	<ul style="list-style-type: none"> • država • dravna uređenja • muslimani i država • halife • vođa • pravednost • pravda • nepravda 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Geografija • Likovna kultura • Muzička kultura • Etika
Tema: 10. Islam i kultura dijaloga (okvirni broj časova 2)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizira određene ajete i hadise i povezuje ih sa životom, • Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga • Objašnjava kako muslimani treba da se odnose prema drugim i drugačijim, • Uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja 	<ul style="list-style-type: none"> • dijalog • dijaloška kultura • dijaloško mišljenje • međureligijski dijalog • muslimanska kulture dijaloga 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Geografija • Likovna kultura • Muzička kultura • Etika

RAZRED: DRUGI
SEDMIČNI BROJ ČASOVA: 1
GODIŠNJI BROJ ČASOVA: 36

OPŠTI I POSEBNI CILJEVI PROGRAMA

- Produblјivanje spoznaja o definisanim tematskim područјima islama koja se odnose na pitanja vјerovanja i ibadeta, čovjekovih potreba, slobode i života, duhovne i materijalne realnosti, funkcije zajednice, kao i upoznavanja sa tradicijom islama, s cilјem njihovog dalјeg razvijanja u vјeri, moralnosti, međusobnoj saradnji i otvorenosti za suočavanje sa izazovima stvarnosti.
- Upoznati učenika sa smislom života i pomoći mu u razumijevanju i određivanju misije i ciljeva u životu
- Jačati vlastitu vјeru i sposobnost njenog izražavanja na ličnom i zajedničkom nivou
- Upoznati ulogu islama u životu pojedinca, porodice, društva
- Prihvatiti islam kao Pravi put u vlastitom razumijevanju svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmјeravanja i oblikovanja života
- Razumјeti ulogu slobodne volje u životu čovjeka i odgovornost za vlastite postupke
- Razviti kritičko promišljanje i argumentovano obrazlaganje prilikom suočavanja s različitim ideološkim pritiscima
- Pravilno razumјeti duhovnu i materijalnu dimenziju čovjeka
- Spoznati utjecaj grijeha na dušu, tijelo i ugled čovjeka i unapređivati svijest o važnosti pokajanja
- Shvatiti smisao ibadeta i istrajnosti u njegovom izvršavanju
- Razviti svijest o Muhammedu, a.s., kao milosti svjetovima i ukazati na njegov svezremenski značaj
- Osposobiti mlade za život u zajednici zasnovan na principima islama
- Upoznati povijest islama radi gradnje identiteta na vlastitoj kulturi i tradiciji
- Razvijati ponosne i dostojanstvene ličnosti otvorene prema vјeri, nauci i radu, sposobne za susret sa drugim i drugačijim
- Podsticati na razumijevanje, prijateljstvo, toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima
- Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
- Unapređivati svijest o značaju temelјnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode

4

SADRŽAJI PROGRAMA

Nastavna tema	Okvirni broj časova
1. Život i vјera	4
2. Čovjek i vјera	5
3. Islam i sloboda	4
4. Čovjekova duhovna i materijalna realnost	5
5. Smisao ibadeta	4
6. Muhammed, a.s., milost svjetovima	5
7. Muslimanska zajednica	4
8. Povijest islama	5

Ishodi učenja	Sadržaji programa/Pojmovi	Korelacija sa drugim nastavnim predmetima
Tema: 1. Život i vjera (okvirni broj časova 4)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Objašnjava ulogu čovjeka na Zemlji, Objašnjava svoju viziju, misiju i svrhu življenja Samostalno analizira određene ajete i hadise i povezuje ih sa životom 	<ul style="list-style-type: none"> čovjek-Božiji namjesnik na Zemlji vizija misija svrha života 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 2. Čovjek i vjera (okvirni broj časova 5)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Izdvaja vlastite potrebe nužne za sretan i uspješan život iz ugla islama i argumentovano ih brani Razlikuje potrebe tijela i duše, te obrazlaže posljedice davanja prioriteta potrebama tijela u odnosu na potrebe duše Prepoznaje i prihvata svoja tjelesna, društvena, psihološka, religiozna i kulturna obilježja radi daljeg razvijanja identiteta i uspješne integracije u društvo 	<ul style="list-style-type: none"> potrebe tijela potrebe duše prioriteti individualizam identitet integracija socijalizacija proaktivizam 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Biologija Psihologija Geografija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 3. Islam i sloboda (okvirni broj časova 4)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Upoređuje slobodu u demokratskom društvu i islamu, argumentira vlastiti izbor, izdvaja posljedice koje taj izbor uzrokuje nezavisno od vršnjaka, medija i sl. 	<ul style="list-style-type: none"> sloboda slobodna volja demokratsko društvo kauzalnost odluka i posljedica vječnost vjerovanje 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Psihologija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 4. Čovjekova duhovna i materijalna realnost (okvirni broj časova 5)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Obrazlaže stav islama prema grijesima, kao i tjelesnu i duhovnu štetu koja proizlazi iz grijeha Analizira smisao tevbe, njenu tjelesnu i duhovnu dimenziju i vrijednosti, te koristi tevbu nakon griješenja a kajanje i izvinjenje u griješenju prema čovjeku 	<ul style="list-style-type: none"> griješ greška posljedice grijeha tevba – pokajanje kajanje izvinjenje – traženje halala odgovornost 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Psihologija Biologija Hemija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 5. Smisao ibadeta (okvirni broj časova 4)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Otkriva značaj ibadeta u životu čovjeka, Objašnjava kako sva dobra djela (učenje, rad, pomaganje, govor, jelo i sl.) postaju ibadet, ukoliko se čine u ime Allaha, dž.š., i donose nagradu na oba svijeta 	<ul style="list-style-type: none"> ibadet dobro djelo nagrada na ovom svijetu nagrada na onom svijetu ihsan-dobročinstvo 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Psihologija Geografija Hemija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 6. Muhammed, a.s., milost svjetovima (okvirni broj časova 5)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Objašnjava univerzalne vrijednosti porodičnog i društvenog života Muhammeda, a.s., Podržava stav da ljubav prema 	<ul style="list-style-type: none"> vrijednosti (univerzalne, porodične, lične) „Rahmetun lil alemin – Milost svm svjetovima“ 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Psihologija Likovna kultura

<p>Muhammedu, a.s, predstavlja temelj ljubavi prema svim ljudima i svim bićima,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navodi i analizira mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s. 	<ul style="list-style-type: none"> • ljubav prema Muhammedu, a.s. • stavovi o Muhammedu, a.s. 	<ul style="list-style-type: none"> • Muzička kultura
<p>Tema: 7. Muslimanska zajednica (okvirni broj časova 4)</p>		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Obrazlaže učenje islama o zajednici, ulogu čovjeka u gradnji zajednice i ulogu džemata u zajednici • Inicira pozitivne međuljudske odnose unutar zajednice • Poštuje ravnopravnost među spolovima 	<ul style="list-style-type: none"> • zajednica • džemat • društvo • ravnopravnost među spolovima 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Geografija • Psihologija • Hemija • Likovna kultura • Muzička kultura
<p>Tema: 8. Povijest islama (okvirni broj časova 5)</p>		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizira odnos islama prema drugim kulturama, • Argumentuje činjenicu da islam nije uništavao druge kulture, nego ih oplemenjivao • Prepoznaje nastanak islamske umjetnost, na temelju Objave u susretu s drugim kulturama, te nastanak prvih naučnih centara i njihov doprinos razvoju umjetnosti, znanosti i kulturi • Prepoznaje razliku između Pravedenih halifa i dinastija Emevija i Abbasija • Opisuje širenje hilafeta i dolazak islama u Evropu, te prepoznaje doprinose islama čovječanstvu i svoje naslijeđe • Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga • Objasnjava kako se muslimani trebaju odnositi prema drugim i drugačijim, te uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja 	<ul style="list-style-type: none"> • kultura • islamska umjetnost • naučni centri • kulturni centri • hulefi-i-rašidini – pravedene halife • Emevije • Abasije • Endelus – Španija • Sicilija 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Psihologija • Geografija • Hemija • Likovna kultura • Muzička kultura

RAZRED: **TREĆI**
SEDMIČNI BROJ ČASOVA: **1**
GODIŠNJI BROJ ČASOVA: **36**

OPŠTI I POSEBNI CILJEVI PROGRAMA

- Produblјivanje spoznaja o definisanim tematskim područјima islama koja se odnose na pitanja života u vjeri, individualnosti, posljednje Božije objave, odgovornosti, praktične dimenzije morala, perspektive žene u islamu, porodice i islamske civilizacije, s cilјem njihovog dalјeg razvijanja, otkrivanja ljudskih iskustava i povezivanja sa veličinom Božije poruke u kontekstu svakodnevnog života.
- Otvoriti učeniku prostor da traga za vjerom i smislom života, te uobličava značenje svog vjerovanja
- Upoznati sa jedinstvenim porijeklom vjerovanja u Jednog Boga i mnoštvom različitih manifestacija religija
- Usmjeravati u oblikovanju identiteta i vlastite individualnosti
- Potaknuti učenika na bliskost, primjenјivost, žeđ za kur'anskom riječju na svom maternјem jeziku
- Istražiti različite dimenzije nadnaravnosti Kur'ana radi razvijanja svijesti o njegovom savršenstvu
- Podsticati na razmišljanje o ulozi slobode u životu i posljedicama izbora koja prave
- Razvijati moral i etičnost, te pomoći učeniku da uredi svakodnevicu islamskim moralom
- Usmjeravati na primјenu islamske etike rada u različitim profesijama
- Razumijevati položaj i ulogu žene u islamu, te razumјeti puninu odnosa između muškarca i žene
- Osvijestiti načine upoznavanja suprotnog spola radi formiranja bračne zajednice
- Jačati ulogu i značaj porodice, te osvijestiti uloge članova porodice s cilјem odupiranja izazovima svog vremena
- Upoznavati kontinuitet razvoja islamske vladavine, kulture i civilizacije
- Podsticati na razumijevanje, prijateljstvo, toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima
- Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
- Unapređivati svijest o značaju temelјnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
- Odgajati u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vјerskim odrednicama

7

SADRŽAJI PROGRAMA

Nastavna tema	Okvirni broj časova
1. Živјeti vjeru	5
2. Biti drugačiji od ostalih	3
3. Kur'an - posljednja Božija objava	6
4. Sloboda i odgovornost	4
5. Islamski moral u svakodnevnom životu	5
6. Žena u islamu	4
7. Brak i porodica u islamu	4
8. Vrijeme civilizacije islama	5

Ishodi učenja	Sadržaji programa/Pojmovi	Korelacija sa drugim nastavnim predmetima
Tema: 1. Živjeti vjeru (okvirni broj časova 5)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Analizira razloge vjerovanja, objašnjava različita vjerovanja, te upoređuje monoteističke religije Objašnjava islam kao život sa svrhom Prihvata da je Božija jednost (tevhid) suština vjere prema kojoj postavlja svoje ciljeve 	<ul style="list-style-type: none"> vjerovanje intima komparacija monoteističkih religija tevhid-Božija jednost 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Psihologija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 2. Biti drugačiji od ostalih (okvirni broj časova 3)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Prihvata svoja jedinstvena obilježja kao Božiji dar Prepoznaje u svakodnevici različite situacije, postupke i osjećanja u kojima mu vjerovanje služi kao faktor zadobijanja vlastite osobnosti 	<ul style="list-style-type: none"> individualizam Božiji dar svakodnevica faktori osobnosti 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Psihologija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 3. Kur'an - posljednja Božija objava (okvirni broj časova 6)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Analizira društveni kontekst objave Kur'ana Objašnjava naučne dokaze koji potvrđuju savršenstvo Kur'ana 	<ul style="list-style-type: none"> Društveni kontekst Objava Povodi objave Nadnaravnost Kur'ana 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Fizika Hemija Bilogija Matematika Geografija Psihologija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 4. Sloboda i odgovornost (okvirni broj časova 4)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Argumentuje islamsko poimanje slobode u kojem čovjek robuje samo Bogu, te razumijeva prava i u dužnosti koje iz toga proizilaze Objašnjava odnos slobodne volje i sudbine, te prepoznaje životne situacije u kojima je svojevrijedno nešto odlučio 	<ul style="list-style-type: none"> sloboda ibadet – obožavanje Allaha prava i dužnosti slobodna volja sudbina kauzalnost 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Biologija Hemija Psihologija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 5. Islamski moral u svakodnevnom životu (okvirni broj časova 5)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Objašnjava da moralom ostvarujemo puninu svoje ljudskosti i identifikuje moralne uzore Analizira i prihvata islamsku etiku rada 	<ul style="list-style-type: none"> insanijet – ljudskost moralni uzori islamska etika rada 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Psihologija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 6. Žena u islamu (okvirni broj časova 4)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Analizira različite pokušaje iskrivljenog i neargumentovanog predstavljanja položaja i prava žene u islamu i pozicioniranja uloge muškarca u 	<ul style="list-style-type: none"> Tendencioznost Objektivnost Pozicioniranje Ravnopravnost Svojepravnost 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Biologija Geografija Hemija

<p>zajednici</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava islamsko razumijevanje spolnosti i razlike između muškarca i žene • Objašnjava nezamjenljivu ulogu žene u odgoju, kulturi i društvu, te prepoznaje časne uzore kroz historiju islama (Asja, Merjema, Hatižda, Fatima, Aiša, r.a., Sayyida Nafisa i dr.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Punopravnost • Uloga žene u društvu i porodici 	<ul style="list-style-type: none"> • Psihologija • Likovna kultura • Muzička kultura
<p>Tema: 7. Brak i porodica u islamu (okvirni broj časova 4)</p>		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Interpretira načine biranja partnera za bračnu zajednicu • Argumentuje islamski pogled na brak, kao ravnopravni ugovor muškarca i žene - susretanje ljubavi, međusobnog uvažavanja i poštivanja • Upoređuje tradicionalnu i savremenu porodicu 	<ul style="list-style-type: none"> • zabavljanje • ašikovanje • brak • bračni ugovor • ljubav • uvažavanje i poštovanje • razumijevanje • tradicionalnost • modernost 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Biologija • Geografija • Hemija • Psihologija • Likovna kultura • Muzička kultura
<p>Tema: 8. Vrijeme civilizacije islama (okvirni broj časova 5)</p>		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Obrazlaže vrijeme, historijski, naučni i kulturni kontekst u kojem se kultura učila od muslimana, te analizira principe širenja islama • Argumentuje svjedočanstva iz oblasti islamskih nauka, filozofije, duhovnosti i umjetnosti • Analizira položaj, ulogu i značaj muslimana danas 	<ul style="list-style-type: none"> • civilizacija • kontekst • kultura • principi širenja islama • dostignuća • doprinosi muslimana čovječanstvu 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Biologija • Geografija • Hemija • Psihologija • Matematika • Likovna kultura • Muzička kultura

RAZRED: ČETVRTI
SEDMIČNI BROJ ČASOVA: 1
GODIŠNJI BROJ ČASOVA: 32

OPŠTI I POSEBNI CILJEVI PROGRAMA

- U potpunje prosuđivanja u duhu islama, s ciljem dosezanja smisla vlastitog života i života u zajednici, osposobljavanja za aktivno djelovanje u svim segmentima života, te povezivanja sa veličinom Božije poruke.
- Osvijetliti tok postojanja islama na našem prostoru, uz razumijevanje njegovog utjecaja na kulturu Bošnjaka
- Razviti pozitivan odnos prema Islamskoj zajednici Bosne i Hercegovine, te afirmirati aktivno djelovanje u okviru iste
- Afirmirati kompatibilnost vjere i nauke uz razvijanje svijesti o konstantnosti učenja vjere i promjenjivosti naučnih dostignuća
- Osvijestiti doprinos muslimana razvoju nauke
- Afirmirati potrebu cjeloživotnog učenja u kontekstu Prve objave
- Osvijestiti na postojanje rizika od traganja za novim religioznim pokretima, te ponuditi islamske odgovore na pojavu istih
- Ponuditi islamske odgovore na izazove savremenosti i razviti razumijevanje potrebe za savremenim promišljanjem vjere
- Osvijestiti ulogu i značaj mira kao temeljne odrednice islama
- Približiti prostor ihsanskog ostvarenja čovjeka kao prostor u kojem svaka duša može živjeti i razvijati svoje vjerovanje
- Razumjeti islamsku duhovnost i usmjeriti na puteve koji je povećavaju
- Osmisliti život na temeljima islama
- Razviti ključne kompetencije na temelju učenja islama
- Izgraditi svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
- Unaprijediti svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
- Odgojiti u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama

10

SADRŽAJI PROGRAMA

Nastavna tema	Okvirni broj časova
1. Islam u Bosni i Hercegovini	6
2. Vjera i nauka	5
3. Vjerski trendovi	5
4. Islamski odgovori na izazove savremenosti	5
5. Islamska duhovnost	5
6. Islamski osmišljena mladost	6

Ishodi učenja	Sadržaji programa/Pojmovi	Korelacija sa drugim nastavnim predmetima
Tema: 1. Islam u Bosni i Hercegovini (okvirni broj časova 6)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Analizira historijski kontekst islama u Bosni i Hercegovini Analizira doprinos islama procvatu materijalne i duhovne kulture u Bosni i Hercegovini, te oblikovanju identiteta Bošnjaka Navodi i opisuje različite vakufe u Bosni i Hercegovini i izdvaja njegov značaj za pojedinca i zajednicu Objašnjava strukturu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i navodi njene odgojno-obrazovne institucije, te doprinosi njenom radu 	<ul style="list-style-type: none"> dolazak islama u Bosnu i Hercegovinu materijalna kultura islama duhovna kultura islama identitet Bošnjaka vakuf – zadužbina struktura Islamske zajednice mektebi medrese islamski fakulteti džemat medžlis muftijstvo Rijaset Sabor 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Sociologija Filozofija Kultura religija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 2. Vjera i nauka (okvirni broj časova 5)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Objašnjava stav islama prema učenju, znanju, nauci i učenjacima Poredi konstantnost učenja vjere i promjenjivost naučnih dostignuća Analizira određene ajete, hadise i doprinos muslimana razvoju nauke Podržava cjeloživotno učenje u kontekstu Prve objave 	<ul style="list-style-type: none"> učenje znanje nauka učenjaci naučne zablude metodologija argumentacija dogma cjeloživotno učenje prva objava 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Sociologija Filozofija Kultura religija Fizika Matematika Hemija Biologija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 3. Vjerski trendovi (okvirni broj časova 5)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Navodi nove religiozne pokrete, Analizira rizike potpadanja pod utjecaj istih 	<ul style="list-style-type: none"> novi religiozni pokreti dogma kult 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Sociologija Filozofija Kultura religija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 4. Islamski odgovori na izazove savremenosti (okvirni broj časova 5)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Objašnjava stav islama o kloniranju, eutanaziji, umjetnoj oplodnji, transplataciji organa, abortusu, estetskoj hirurgiji... Objašnjava preventivnu ulogu islama u borbi protiv ovisnosti, spolnih bolesti i poroka Objašnjava mir kao temeljnu odrednicu 	<ul style="list-style-type: none"> kloniranje eutanazija umjetna oplodnja transplatacija abortus estetska hirurgija bolesti ovisnosti spolne bolesti poroci 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Biologija Hemija Sociologija Filozofija Kultura religija Likovna kultura

islama, i interpretira <i>nasilje, nepravdu, rat i terorizam</i> kao devijacije	<ul style="list-style-type: none"> • nasilje • nepravda • rat • terorizam 	<ul style="list-style-type: none"> • Muzička kultura
Tema: 5. Islamska duhovnost (okvirni broj časova 5)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Definiše i objašnjava pojmove: zikr, inaba, takvaluk, mehabbe i ma'rife • Klasificira tesavuf kao islamsku duhovnost i opisuje stupnjeve duhovnog usavršavanja • Analizira potrebu stalnog sjećanja na Boga radi Njegove milosti i zadovoljstva • Odabire blagodatni života u skladu sa učenjem islama, • Objasni negativne trendove potrošačkog društva 	<ul style="list-style-type: none"> • zikr • inaba • takvaluk • mehabbe • ma'rife • tesavuf • duhovnost • božije blagodati • potrošačko društvo 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Geografija • Sociologija • Filozofija • Kultura religija • Likovna kultura • Muzička kultura
Tema: 6. Islamski osmišljena mladost (okvirni broj časova 6)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Daje kritički osvrt o utjecaju društva i kulture na razvoj identiteta pojedinca • Opisuje svoje razumijevanje života u kontekstu materijalne, društvene, kulturne i duhovne sfere • Obrazlaže važnosti harmonije između znanja, vjerovanja i djelovanja • Afirmiše islamske vrijednosti u kontekstu ključnih kompetencija • Prepoznaje vrijednosti koje vode ka uspjehu i sreći 	<ul style="list-style-type: none"> • kritičko mišljenje • utjecaji • identitet • propaganda • materijalna sfera • društvena sfera • kulturna sfera • duhovna sfera • harmonija • vrijednosti • kompetencije 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Geografija • Sociologija • Filozofija • Kultura religija • Likovna kultura • Muzička kultura

Didaktička uputstva i preporuke

Nastava islamske vjeronauke omogućava kombinaciju tradicionalnih i savremenih načina poučavanja, sa akcentom na aktivno učešće učenika u procesu učenja. U središtu odgojno-obrazovnog procesa je učenik, a uloga nastavnika je da kreira i organizuje načine rada koji stvaraju optimalne uslove za učenje i poučavanje.

Nastavnik ima autonomiju u planiranju nastave, određivanju broja i tipova sati, izboru nastavnih metoda, oblika rada, sredstava i aktivnosti za svaki odgojno-obrazovni ishod. Strategije nastave i učenja će temeljiti na višestrukoj ulozi nastavnika. Da bi se postigao kvalitet i trajnost stečenih znanja, neophodno je ostvariti povezanost sa drugim predmetima i međupredmetnim temama, kao i staviti akcenat na učenje smislenih, međusobno povezanih sadržaja, korisnih za dalje obrazovanje i svakodnevni život. Prilikom planiranja nastavnik treba da vodi računa šta treba postići, vodeći računa o ciljevima, zadacima i ishodima učenja, koji je najbolji način za to i kojim nastavnim sredstvima raspolaže.

Izborom i sinhronizovanom primjenom odgovarajućih oblika rada (individualni, frontalni, grupni i rad u paru), metoda i tehnika (verbalnih, audio-vizuelnih, praktičnih radova, rad na tekstu, simulacija, insert, grozdovi...), nastavnih sredstava (udžbenik, filmovi, pomoćna literatura, ICT, karte...) te obilazaka, posjeta i izleta, učenik dolazi u centar pedagoškog interesovanja. Kombinacijom navedenih oblika i metoda rada, te upotrebom različitih nastavnih sredstava obezbjeđuje se kvalitetna nastava.

Nastavnik bira **čime i kako** će potaknuti učenika da uči, kako pobuditi interes za rad, njegovu znatiželju, pronicljivost, maštu, emocije, htijenja i sklonosti, te kreira razrednu klimu koja treba da bude svrsishodna, radna, opuštena i empatična. Treba da potiče učenika na učenje, te održava motiviranost za nastavu. Njeguje interaktivan odnos u nastavi i bazira ga na načelnom stavu poslanika Muhammeda, a.s.: «Olakšavajte, a ne otežavajte, unosite radost, a ne rastjerujte!»

Nastavnik aktivira učenika mobilisanjem prethodnih znanja i iskustava, upućivanjem na samostalno pronalaženje relevantnih informacija, na slobodno i kreativno razmišljanje, na argumentovano diskutovanje i iznošenje stavova. Uloga nastavnika je i da podstiče učenike na povezivanje novostečenih znanja sa svakodnevnim životom.

Predlaže se da realizacija programskih sadržaja bude zasnovana na samostalnom radu učenika u što većem obimu, te da se svakom učeniku omogući da dođe do izražaja shodno njegovim sposobnostima. Nastavnik treba da upućuje i podstiče učenike da sistematski prikupljaju informacije iz literature, koriste internet i druge medije, kako bi što kvalitetnije radili domaće zadaće, samostalne radove, panoje na zadate teme i sl. Prilikom obrade novih sadržaja, potrebno je opće povezivati sa lokalnim i ličnim, polaziti od konkretnih činjenica, učiniti ih razumljivim i ne udaljavati se od njih. Za uvježbavanje (memorisanje) teksta planirati nekoliko sati.

Kombinovanjem tradicionalnih metoda i savremenih metoda aktivnog učenja i interaktivne nastave, oblika rada i tehnika rada (igre, kvizovi, pitanja i odgovori, dramatizacije, razgovore, učenički radovi, ilustracije...) te poštivanjem didaktičkih principa postiže definisane ishode učenja.

Nastavnik u svom radu vodi računa o uređenosti učionice, primjeni raznovrsnih nastavnih sredstava i savremenih tehnologija. Prednost će dati savremenim pristupima kao što su: problemska nastava, heuristička nastava, mentorska nastava, vanučionička nastava i dr., trudeći se da svoj rad što više približi aktuelnom društvenom kontekstu, a nastavne sadržaje islamske vjeronauke približi svakodnevnom životu učenika.

Nastavnik će u svom radu koristiti projektne zadatke, izrade panoa, animirati pismeno izražavanje na zadane teme, organizirati okrugle stolove i debate o odabranim temama, zadavati samoevaluacijske zadatke, inicirati razne socijalne akcije i posjete raznim objektima, te voditi računa o mjerljivosti učeničkih znanja primjenom adekvatnih pismenih i usmenih provjera znanja